

Faglitteratur som kulturarv

Hjørland, Birger

Published in:
Begrebet immateriel kulturarv

Publication date:
2006

Document version
Også kaldet Forlagets PDF

Citation for published version (APA):

Hjørland, B. (2006). Faglitteratur som kulturarv. I *Begrebet immateriel kulturarv* (s. 27-33). Kulturministeriets Forskningsudvalg.

BEGREBET **IMMATERIEL KULTURARV**

KULTURMINISTERIETS FORSKNINGSUDVALG

BEGREBET IMMATERIEL KULTURARV

Udgivet august 2006 af

Kulturministeriets Forskningsudvalg
Kulturministeriet
Nybrogade 2
Postboks 2140
1015 Kbh. K

www.kum.dk

Design: Sangill Grafisk Produktion

Tryk: Sangill Grafisk Produktion

Oplag: 500

ISBN: 87-7960-088-3

ISBN, elektronisk udgave:
87-7960-089-1

Ophavsretten til denne publikation tilhører Kulturministeriet.

Teksterne må imidlertid frit gengives med behørig kildeangivelse. Dog må teksterne ikke gøres til genstand for selvstændig kommerciel udnyttelse.

INDHOLDSFORTEGNELSE

Forord v. Kirsten Hastrup	5
"Den uhåndgribelige kulturarv – En konvention til debat" Af Kirsten Hastrup	7
"Dyrkningskunstens sprog" Af Malene Hauxner.....	16
"At ville noget, at gøre noget, at gå til noget sammen! – en velplejet performativ genre" Af Sally Anderson	20
"Faglitteratur som kulturarv: Materielle og immaterielle aspekter" Af Birger Hjørland	27
"Folkets fortællinger som kilde til kundskab" Af Else Marie Kofod	34
"Vores historier er bedre end dine! Kulturel dannelse i begivenhedssamfundet" Af Karen Lisa Salamon.....	43
BILAG:	
UNESCOs konvention til beskyttelse af den immaterielle kulturarv	57
Program for Kulturministeriets Forskningsudvalgs konference om "Begrebet immateriel kulturarv"	70
Oversigt over Forskningsudvalgets medlemmer	71

FAGLITTERATUR SOM KULTURARV – MATERIELLE OG IMMATERIELLE ASPEKTER

AF BIRGER HJØRLAND

Professor, fil.dr. ved institut for Informationsstudier, Danmarks Biblioteksskole.

Faglitteraturen er af Niels D. Lund blevet betegnet "skønlitteraturens forsømte storebroder" (Lund, 1994). Den er storebroder, fordi der udkommer langt mere faglitteratur end skønlitteratur. En norsk kilde (Lydersen, 2002) siger, at den udgør 90 % af udgivelserne. Lund (1994) dokumenterer, at faglitteraturen udgør 3/4 af titelproduktionen af bøger i Danmark, men medregner ikke tidsskriftsartikler. Jeg skal ikke gå videre med disse tal her. Det er i al fald ingen overdrivelse at sige, at faglitteraturen er storebroder, hvad angår antallet af udgivelser.¹

Lund (1994) peger på, at faglitteraturen er forsømt, når der tales om bøger i offentligheden. Der tales og skrives meget mindre om faglitteratur end om skønlitteraturen. Det gælder fx i ministerielle betænkninger. Vi kan nu tilføje, at de aktuelle kanonudvalg jo heller ikke havde noget udvalg, der arbejdede med faglitteraturen. Det kan der være gode grunde til, men selvom det *måske* ikke er hensigtsmæssigt at lave en kanon for faglitteratur på linje med andre kulturelle kanoner, er de principielle spørgsmål omkring faglitteratur alligevel væsentlige, også i et kulturarvsperspektiv.

KANONBEGREBET OG FAGLITTERATUR

Man kan spørge: Er begrebet "kanon" meningsfuldt i forbindelse med faglitteratur? Er begrebet "klassiker"? Er der faglitterære værker, der bør kendes som del af "almen dannelse"? Hvis dette

er tilfældet, hvordan udskiller man da den mest værdifulde del af faglitteraturen? Hvordan kan man reflektere over og arbejde med faglitteratur som en teoretisk kategori og som et kulturelt fænomen? I det følgende vil jeg trække forskellige bidrag frem, der belyser dette.

I bibliotekaruddannelsernes historie (Iversen, 1982) har det været praktiseret, at de studerende fx skulle kende de 100 vigtigste faglitterære forfattere (99 mænd og 1 kvinde²). Et andet eksempel er Axel Andersens (1970-1974) "danske opslagsværker", hvori redaktører af kendte danske opslagsværker har beskrevet det pågældende værk grundigt. Et tredje historisk eksempel er folkebibliotekernes projekt "*Store mønsterkatalog*" (cf. Iversen, 1982b), en anbefalende bibliografi over den vigtigste faglitteratur ordnet efter det danske decimalklassifikations-system.³

Der er mange andre begreber, der kan komme på bane, fx "bestsellers" og "citation classics", begge eksempler på begreber, der bygger på statistiske analyser. De fleste af disse metoder er mere eller mindre positivistiske ved at bygge på statistiske indikatorer og ignorere de videnskabsteoretiske aspekter.

De vigtigste undersøgelser er efter min opfattelse dem, der – som Heine Andersen (2000) – inddrager forskeres syn på, hvad de anser for det mest værdifulde i de fag, hvad de kender bedst som det vigtigste udgangspunkt for en diskussion om kanonbegrebet og tilsvarende begreber. Heine Andersen viser, hvordan danske samfundsforskeres vurdering af kvalitet og væsentlighed ofte afviger fra de mest citerede kilder, som disse fremgår af *Social Sciences Citation Index*. Den viser med andre ord nationale forskelle eller traditioner, og den viser forskellige mønstre fra fag til fag. Den gør op med synet på videnskabelige tidsskrifter som et monohierarkisk system, som der hersker konsensus om, og udgør derved et alternativ til ovenstående positivistiske metoder.

En anden ting, jeg gerne vil pege på i denne forbindelse, er "tidsåndens" indflydelse på, hvordan faglitteratur vurderes. Her er en vigtig

¹ Af samme grund er den engelske betegnelse "non-fiction" blevet kritiseret: Faglitteraturen har gennem historien været

undersøgelse af Ørom (1996), der har undersøgt forskydninger i folkebibliotekernes indkøb af faglitteratur i perioderne 1960, 1976 og 1992, dvs. påpeget bl.a. indflydelsen fra 1960'ernes og 1970'ernes socialistiske og feministiske bølge og fra 1990'ernes individualisme. Hovedpointen er, at normer for kvalitet og relevans i faglitteratur er historisk kontingent. Øroms undersøgelse er ligeledes et alternativ til de mere trivielle undersøgelser, der blot betragter kvalitet i faglitteratur som en indbygget egenskab.

Kanonbegrebet for faglitteratur er nok svært at indplacere i det almene uddannelsessystem, og det er vel hovedårsagen til, at det ikke er taget med i kanonudvalgenes arbejde. Men i denne sammenhæng bør man overveje at gøre skoleelever og studerende mere informationskompetente, som det hedder med et moderne ord, og her kommer aspekter af faglitteraturen ind.⁴

Jeg tror ikke så meget på det værdifulde i at opstille en kanon for dansk og udenlandsk faglitteratur. Jeg tror ikke så meget på værdien af et sådant produkt, som jeg tror på værdien af den proces, det er at arbejde med dette spørgsmål. Jeg tror, at undersøgelser over værkers reception og betydning i relation til forskellige traditioner er meget væsentlige, herunder undersøgelser af samme type som de allerede nævnte. Det er ikke mindst debatten om og synliggørelsen af faglitteratur i den kulturelle offentlighed, der kan udgøre en del af den immaterielle kulturarv.

FAGLITTERATUR SOM GENSTAND FOR FORSKNING

Studiet af faglitteratur er forsømt i almindelighed og i Danmark i særdeleshed. I andre lande, især i Norge, har der været bemærkelsesværdige initiativer til at fokusere på faglitteraturen som en vigtig del af kulturarven. Storværket om norsk "sakprosa fra 1750-1995" (Børre Johnsen & Berg Eriksen, 1998a+b)⁵ og Ottar Grepstads (1997) værk *Det litterære skatkammer* er eksempler, der taler for sig selv. Denne norske

introduktion af faglitteraturen som en del af litteraturvidenskaben betegnes i øvrigt som en sprængning af den rådende kanon (Ringdal, 1998)⁶.

Det at udarbejde "Dansk faglitteraturs historie" efter det nævnte norske forbillede ville udgøre et særdeles relevant bidrag til en kulturarvspolitik. Det ville nok være det tiltag i relation til faglitteratur, der var mest operationelt og markant. Manglen på tilsvarende dansk forskning gør Danmark til noget af et kulturelt uland, hvad angår studiet af faglitteratur!

Egentlig burde jeg stoppe her, fordi yderligere aspekter kan fjerne opmærksomheden om dette centrale forslag til en dansk kulturarvspolitik på faglitteraturens område. Der er imidlertid andre måder at studere faglitteratur på, der er nok så væsentlige. Dette hænger sammen med, at nok er der nationale traditioner, men faglige traditioner på tværs af landegrænser er i mange henseender endnu mere væsentlige.

I USA er forskningsområdet "composition studies" et eksempel på fokus på faglitteratur, der mere ser på den decideret videnskabelige litteratur (se Hjørland, 2005). Igen er fraværet af tilsvarende dansk forskning et udtryk for en væsentlig mangel inden for et tværfagligt område, der bl.a. omfatter litteraturvidenskab, videnskabssociologi og biblioteks- og informationsvidenskab.

Det, som både de norske værker og forskningsområdet "composition studies" udgør eksempler på, er manglende dansk fokus på nogle *immaterielle* sider af faglitteraturen som kulturarv. Der har været en vis fokus på den mere materielle del af bevaringen af den trykte kulturarv, der også implicerer faglitteratur.⁷ Publikationer på dette område vedrører bl.a. pligtaflevering, værdien af småtryk og problemer omkring den fysiske bevaring af bøger (syre i papir m.v.).

⁴ I den forbindelse vil jeg nævne overbibliotekar Torben Nielsens udsagn om, at nutidens studerende ikke ved, hvad en bog er, de får alt materiale i fotokopier. Jeg har selv oplevet ret så negative konsekvenser af dette: at studerende ikke kan sætte kilde på de videnspåstande, som de bliver fyldt med, hvorfor de heller ikke kan kontrollere dem og sætte dem ind i traditioner

Den materielle bevaring af faglitteraturen er naturligvis en forudsætning for, at man kan arbejde med flere af de immaterielle, fx historiske aspekter af denne. Man kunne være "materialist" i den forstand, at man kunne mene, at når bibliotekerne og arkiverne har sørget for den fysiske bevaring, så er kulturarven bevaret, så har de gjort deres arbejde. Denne opfattelse vil jeg argumentere imod.

Begreberne materiel og immateriel betinger gensidigt hinanden i faglitteraturen. Faglitteratur produceres i en bestemt kultur, og den påvirker kulturen. Der er kultur omkring forskning, udgivelse, opbevaring, formidling og brug af litteratur. En bestemt samfundsmæssig strømning kan give sig udslag i, at der skrives anderledes, og litteraturen udgør også en væsentlig kraft i samfundsudviklingen (jf. fx Eisenstein, 1979).

"Kulturens" rolle for vidensproduktionen kommer frem i dette citat:

"Perhaps the greatest advance in understanding the nature of explanation made in the post-positivist and post-Kuhnian era is the general realization that methodologies, theories, and explanations are related to each other via extra-logical, historically variable constellations variously described as "background knowledge", "traditions", "paradigms", "research programmes", "fields", or "domains". We can call all of these "framework concepts." (Lloyd, 1993, s. 32).

Synet på, hvad der er kvalitet og bevaringsværdigt, er – i al fald delvist – relativt og historisk foranderligt. Som det så smukt er udtrykt i Hesselagers (1988) bog: "Til guld skal det blive". Småtrykket, nutidens støv, er morgendagens guld. Biblioteksvæsenet har i over hundrede år dobbeltsikret, at morgendagens guld ikke forsvinder. Når bøger bliver uaktuelle og kasseres fra folkebiblioteker, kommer de til Depotbiblioteket. Pligtaflæveringen bygger primært på formelle kriterier (alt trykt materiale afleveres og opbevares). Der er initiativer til at sikre ikke-trykte kilder, såsom internetsider (Dansk webarkivering, 2005).

Der er altså i systemet indbygget visse mekanismer, der skal sikre den trykte kulturarv rent materielt, ikke blot ud fra snævre værdikriterier, men tilstræbt formelt og fuldstændigt. Det er blot ikke nok, at den sikres fysisk, at den gemmes bort i magasiner, den skal også formidles aktivt på forskellige måder. Jeg mener også, at dette er nødvendigt for at sikre den faglitterære kulturarv rent fysisk: Formalistiske metoder er gode som supplement, men har tendens til at lave huller i dækningen, der kan sikres ved aktiv interesse for konkrete dele af litteraturen. Dette kan bl.a. en forskning, der har (dansk) faglitteratur som genstand, være med til at afhjælpe.

En anden, i mine øjne, pinlig forsømt sag, vedrører fagbibliografien. Hvis man fx interesserer sig for dansk faglitteratur som vidensproduktion, så har vi ikke egnede instrumenter til at studere denne statistisk. Vi har ganske vist Nationalbibliografien med Artikelbasen, og vi har Forsknings-databasen⁸. Den sidste er vel et forsøg på at dække det behov, jeg efterlyser, men den har fra starten været en underlig parentes, der ikke har fået del i de ressourcer, som Nationalbibliografien og forskningsbiblioteksvæsenet råder over. I al fald betragter jeg det som et faktum, at vi ikke i Danmark har et instrument til at undersøge vores samlede vidensproduktion statistisk.

Den manglende fagbibliografi (med et par undtagelser, der bekræfter reglen) går ikke kun ud over mulighederne for at lave bibliometriske undersøgelser. Den går også ud over mulighederne for at sikre den internationale bibliografiske kontrol: At sikre at dansk forskning registreres med henblik på at sikre fuldstændighed i internationale databaser. I EU-regi har jeg været involveret i planer om at opbygge en humanistisk referencedatabase. Så vidt jeg kan se, savner vi i en infrastruktur, der kan muliggøre fx en registrering af monografier til sådanne formål.

Den manglende fagbibliografi hænger efter min opfattelse sammen med et strukturproblem i dansk biblioteksvæsen. Vi har nok uden tvivl verdens bedste folkebiblioteker, og vi har gode universitetsbiblioteker og et godt nationalbibliotek. Men vi har ikke, som fx Tyskland, centre for

faglig information og dokumentation⁹ (selvom jeg vil sige, at Kvinfor er en undtagelse, og vel nok i vid udstrækning en model for det, som jeg efterlyser for alle fag). Jeg mener altså, at vi har brug for centre, der overvåger og registrerer den danske faglitteratur inden for hver sit domæne, som formidler den, som laver analyser af vidensproduktionen, og som er med til at udarbejde håndbøger, ordbøger, lave bibliometriske undersøgelser m.v. De skal naturligvis samarbejde med lignende centre i andre lande og således også være formidlere begge veje. Der ligger i det, jeg har sagt, at jeg mener, forskningsbibliotekernes rolle er for snævert defineret, og at der er et hul mellem på den ene side universiteternes forskning og undervisning og på den anden side bibliotekernes dokumentanskaffelser, -registrering og -udlån¹⁰. Det er i høj grad i dette hul, at varetagelsen af den faglitterære kulturarv befinder sig.^{11, 12}

Det er vigtigt at forstå, at fag er territorier, på hvilke der foregår kampe, og om hvilke der foregår kampe. Alle fag har ikke blot behov for BDI¹³-personale, der kan indekser og formidle faglitteraturen. Der er ikke blot behov for den nødvendige og tilstrækkelige faglige ekspertise. Der er mere på spil. Alle fag har behov for repræsentanter i formidlings-organisationerne, der varetager deres interesser. Et eksempel på dette gav antropologen Jan Ovesen (1989), der viser, hvordan faget antropologi i det danske decimal-klassifikationssystem (DK5) er anakronistisk defineret, med det resultat, at antropologer i dag ikke kan finde deres eget fags litteratur i den klasse (59.5), der hedder antropologi, men må finde den spredt rundt omkring under andre fag. Dette, mener han, skyldes, at faget ikke har haft

en repræsentant for faget i biblioteksvæsenet, hvorfor repræsentanter fra andre fag har subsumeret antropologien under eget domæne.

Man kan spørge: *Hvorfor er faglitteratur forsømt i debat og forskning?* En grund er nok, at der ofte sættes lighedstegn mellem videnskab og faglitteratur. Hvis man fx skriver videnskabshistorie, er det svært ikke at nævne de videnskabelige værker. Men der er stor forskel på fx at beskrive Newtons Principia som et værk i fysikkens udvikling og i den fysiske litteraturs udvikling. Som Bazerman (1988) påpeger, satte Newton standarden for fysisk argumentation og retorik, som varede i 300 år.

”He [Newton] dominated the history of science not just because he discovered a few major laws, but because in finding the way to articulate those laws he found a powerful, long-lasting (though ultimately and necessarily temporary) solution to the problem of how one should talk about the subject.” (Bazerman, 1988, p. 317).

Det er en betragtning af Newton som retoriker og forfatter, der kræver sine helt egne metoder, der er forskellige fra fysikkens og også fra fysikhistoriens. Den fysiske litteraturs komposition, argumentation og historie er noget andet end fysikkens historie (selvom de befrugter hinanden).

Forskellige metavidenskaber såsom videnskabshistorie, -filosofi og -sociologi, studiet af faglitteratur, fagsprog osv. er mere eller mindre forsømte områder i Danmark. Sådanne områder kan studeres mere generelt eller mere specifikt i relation til enkelte fag og domæner. De udgør

⁹ Fx. Zentrum für Psychologische Information und Dokumentation, ZPID, <http://www.zpid.de/>.

¹⁰ I denne forbindelse kan man også ønske et større samarbejde mellem forskningsbiblioteker og biblioteks- og informationsvidenskab, sådan som det forbeholdt tages op af det kongelige bibliotek i Stockholm, jf. SOU 2003:129.

¹¹ Begrebet ”hovedfagbibliotek” (eller ansvarsbibliotek) er i denne forbindelse et vigtigt begreb, men også en ”varm kartoffel”. Historisk har der i Danmark eksisteret tilhængere af hovedfagbiblioteker og modstandere. Modstanderne må siges at have vundet og efter min opfattelse efterladt et strukturelt problem.

¹² I denne forbindelse en lille beretning fra European Science Foundation i Strasbourg. Her har man erkendt, at det amerikanske værk ”Arts and Humanities Citation Index” er for dårligt til at rangordne europæiske forskere inden for humaniora efter, hvorfor man vil lave sin egen referencedatabase. (Man mener derimod, at Science Citation Index og Social Sciences Citation Index er gode nok til styring af disse områder). Der er mange spørgsmål omkring dette. En ting, der er vigtig er, at danske og europæiske forskere ikke evalueres ud fra kriterier, der favoriserer amerikanske forskere på vores bekostning. Der er en stor tilbøjelighed til i bibliometriske og forskningsadministrative kredse at anskue forskningens og

områder, der er med til at sætte fokus på faglitteratur og dermed formidle immaterielle aspekter af faglitteratur.

En grund til faglitteraturens forsømte tilstand i kulturlivet og forskningen er altså, at man ikke har kunnet se skoven for bare træer, at faglitteratur er blevet identificeret med fagene selv.

En anden grund er nok, at begreber som "*nationale traditioner*" (eller *traditioner* generelt) ofte er nedvurderet på grund af fejlagtige positivistiske antagelser om videnskabens natur. Betydningen af at studere dansk faglitteratur beror jo på, i hvilken udstrækning dansk kultur overhovedet spiller en rolle for dansk forskning og dansk faglitteratur. Det samme gælder til en vis grad betydningen af bibliografisk registrering. Her vil jeg igen henvise til Heine Andersen (2000) som et vigtigt bidrag. Humanister er ofte tilbøjelige til at mene, at sådan noget som forskningsevaluering ud fra citationsmålinger og fraværet af nationale traditioner er noget, der præger naturvidenskaberne, mens det forholder sig modsat i humaniora. Dette er måske nok en tendens, men jeg tror, mange humanister har et forkert indtryk af naturvidenskaben. Brigaglia (2002) er et eksempel på, at man også studerer nationale traditioner i matematik. Wulff (1985) beskriver, at hermeneutik også er eller bør være en vigtig metode i medicin. Det vil sige, at begreber som kultur, nationale traditioner, faglige traditioner osv. er relevante som generelle videnskabsteoretiske kategorier.

Eksistensen af traditioner i vidensproduktion og formidling og anerkendelsen af disses betydning er nok det vigtigste "immaterielle" aspekt at være opmærksom på i relation til en kulturarvs-politik for faglitteraturen.

Birger Hjørland beskæftiger sig primært med vidensorganisationers grundlæggende begreber og teori, herunder forskellige teoretiske og teknologiske tilgange til vidensorganisation og disse tilganges filosofiske grundlag og historiske udvikling.

LITTERATUR:

Andersen, Axel (red.). (1970-1974). *Danske opslagsværker*. København; Gad. (Danmarks Biblioteksskoles skrifter, 4).

Andersen, H. (2000). 'Influence and reputation in the social sciences – how much do researchers agree?' *Journal of Documentation*, 56(6), 674–692.

Bazerman, C. (1988). *Shaping Written Knowledge. The Genre and Activity of the Experimental Article in Science*. Wisconsin: The University of Wisconsin Press. http://wac.colostate.edu/books/bazerman_shaping/.

Brigaglia, A. (2002). 'The creation and persistence of national schools: The case of Italian algebraic Geometry.' I: *Changing images of mathematics. From the French Revolution to the New Millennium*. Ed. by U. Bottazzini & A. D. Dalmedico. London: Routledge (pp. 187-206).

Børre Johnsen, Egil & Berg Eriksen, Trond (red.). (1998a). *Norsk litteraturhistorie. Sakprosa fra 1750 til 1995. Bind 1: 1750-1920*. Oslo: Universitetsforlaget.

Børre Johnsen, Egil & Berg Eriksen, Trond (Red.). (1998b). *Norsk litteraturhistorie. Sakprosa fra 1750 til 1995. Bind 2: 1920-1995*. Oslo: Universitetsforlaget.

Dansk webarkivering. Temadag Danmarks Biblioteksskole, 24.2 2005. <http://www.db.dk/kon/temadag/f2005/danskwebarkiv.htm> (Niels Ole Finnemann).

Eisenstein, E.L. (1979) *The Printing Press as an Agent of Change*, vol. 1+2, Massachusetts: Cambridge University Press.

Grepstad, Ottar (1997). *Det litterære skatkammer: Sakprosaens teori og retorikk*. Oslo: Universitetsforlaget.

Hesselager, L. (1984). 'Fringe or Grey Literature in the National Library: On "Papyrolatry" and the Growing Similarity Between the Materials in Libraries and Archives.' *American Archivist*.

47(3), 255-270. (Reprinted I: Hesselager, L. (1988). *Til Guld skal det blive... Nationallitteratur, Nationalbibliotek, Nationalbibliografi. Biblioteks-faglige afhandlinger 1972-1987*. København: Det Kongelige Bibliotek & Museum Tusculanums Forlag).

Hesselager, L. (1988). 'Danske småtryk i Det Kgl. Bibliotek.' I: *Til guld skal det blive. National-litteratur, Nationalbibliotek, Nationalbibliografi. Biblioteks-faglige afhandlinger 1972-1987*. København: Museum Tusculanums Forlag, 13-48.

Hjørland, B. (2005). 'Composition studies.' I: *Core Concepts in Library and Information Science*. http://www.db.dk/bh/Core%20Concepts%20in%20OLIS/articles%20a-z/composition_studies.htm.

Hoel, I.A.L. (1995). 'Sikring av digitale dokumenters autentisitet og integritet – en kommende biblioteksoppgave?' I: *DATALIB - 95: 12. seminar ved Norges Tekniske Universitetsbibliotek 24. – 26. oktober 1995: strukturert elektronisk bibliotek eller kaotisk viten.* – Hegseth, Bjørn L. [ed]. — Trondheim: Norges Tekniske Universitetsbibliotek.

Hoel, I.A.L. (1999). *Bevaring af dokumenter: det teoretiske grundlag*. Esbo: NORDINFO. (NORDINFO-publikation; 42).

Hoel, I.A.L. (2003). *Notat om afsyring og mas-seafsyring af papirdokumenter med henblik på danske biblioteker og arkiver*. Notat til Kulturministeriets arbejdsgruppe Bevaring af den fysiske kulturarv. København: Danmarks Biblioteksskole.

Horstbøll, H. & Lauridsen, J.T. (Red.). (1998). *Den trykte kulturarv. Pligtaflevering gennem 300 år*. København: Det Kongelige Bibliotek og Museum Tusculanums Forlag.

Iversen, Mogens (1982a). *Bibliotekaruddannelserne i Danmark 1918-1978*. København: G.E.C. Gads forlag.

Iversen, Mogens (1982b). 'Den store Mønsterkatalogs tilblivelseshistorie' I: *Levende biblioteker:*

festskrift til Palle Birkelund, 29. januar 1982. Balerup: Bibliotekscentralens Forlag. (Side 83-85).

Japsen, Anne Lise & Hein, Morten (1994). *Bibliotekerne og faglitteraturen*. København: Gyldendal.

Kolding Nielsen, E. & Mark, N. (1998). 'Pligtaflevering af kulturarven. Omkring en grundpille af dansk kulturarv.' I: Horstbøll, H. & Lauridsen, J. T. (Red.). *Den trykte kulturarv. Pligtaflevering gennem 300 år*. København: Det Kongelige Bibliotek og Museum Tusculanums Forlag. (Pp. 9-14).

Lloyd, C. (1993). *The Structures of History*. Oxford, UK: Blackwell.

Lund, N. D. (1994). 'Faglitteraturen – den over-sete storebror i bogsystemet.' *Biblioteksarbejde*, side 5-16; 15; 42

Lund, N. D. (1999). 'En introduktion til faglitteratur: en anmeldelse.' *Biblioteksarbejde* 54/55, side 125-127.

Ringdal, E. (1998). *Gløymd litteratur eller "Det mycket lästa"? To tilnærmingar til sakprosa*. Bøygen, (1). <http://www.hf.uio.no/inl/boygen/sakprosa.html>.

Lydersen, S. (2002). 'Servalat og essensialisme. Det faglitterære forfatterstudiet er i gang!' *NNF Bulletin* (4). http://www.nffo.no/bulletin_artikkel_2.asp?id=104.

Ovesen, J. (1989). 'Classificare Necesse Est. Lidt om klassifikation i antropologien – og også ellers.' (i: *Orden i papirerne – en hilsen til J.B. Friis-Hansen*. Ed. by Ole Harbo and Leif Kajberg. Copenhagen: Danmarks Biblioteksskole. Pp. 117-122.

Statens Offentliga Utredningar 2003:129. 'KB ett nav i kunskapssamhället.' SOU 2003:129. Klik for fuld-tekst: Kapitel 1-5: 1-5 (pdf 1,0 MB) [http://www.regeringen.se/download/fae3e899.pdf?major=1&minor=669&cn=attachmentPublDuplicator_0_attachment; Kapitel 6-13+appendixes: 6-13 \(pdf 1,4 MB\) http://www.regeringen](http://www.regeringen.se/download/fae3e899.pdf?major=1&minor=669&cn=attachmentPublDuplicator_0_attachment; Kapitel 6-13+appendixes: 6-13 (pdf 1,4 MB) http://www.regeringen).

se/download/d2073cff.pdf?major=1&minor=669&cn=attachmentPublDuplicator_1_attachment

Wulff, H. R. (1985). 'Assessment of progress in medicine.' I: Hägerstrand, T. (Ed.). *The identification of progress in learning*. Cambridge: Cambridge University Press. (Pp. 69-83).

Ørom, Anders (1996). 'Bibliotekarisk prioritering og vurdering af dansk faglitteratur. Historiske ændringer 1960-1992.' I: *Faglitteratur: Kvalitet, vurdering og selektion. Grundbog i materialevalg*. Red. af Birger Hjørland under medvirken af Erik Alstrup, Jan Graulund & Michael Kristiansson. Borås: Valfrid & København: Danmarks Biblioteksskole. Tilgængelig på: <http://www.db.dk/bh/Orom1996.pdf>.